

UNIwersYTET WARSAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

Protokół

XIII Posiedzenia Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia w kadencji 2019-2020,
które odbyło się w dniu 22 maja 2020 r.
w trybie zdalnym

W posiedzeniu udział wzięli:

- dr hab. Jolanta Choińska-Mika, prof. ucz. – Prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, Przewodnicząca Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia (URK);
- mgr Maksymilian Sas – Sekretariat Prorektora ds. studentów i jakości kształcenia, Sekretarz URK;
- prof. dr hab. Barbara Fatyga – Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji;
- dr Justyna Godlewska-Szyrkowa – Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych;
- mgr Natalia Greniewska – Przewodnicząca Samorządu Doktorantów;
- prof. dr hab. Grzegorz Karasiewicz – Wydział Zarządzania;
- dr Agnieszka Janiak-Jasińska – Pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia;
- dr hab. Sylwia Kulczyk – Wydział Geografii i Studiów Regionalnych;
- Kamil Lebnicki – Wydział Filozofii i Socjologii; przedstawiciel Samorządu Studentów;
- dr hab. Magdalena Markowska – Wydział Biologii;
- mgr inż. Damian Michalik – Wydział Fizyki, przedstawiciel Samorządu Doktorantów;
- dr hab. Aneta Pieniądz – Wydział Historyczny;
- dr Małgorzata Sieńczewska – Wydział Pedagogiczny;
- prof. dr hab. Ewa Szczęсна – Wydział Polonistyki;
- Krystyna Szumberska – Wydział Biologii, przedstawicielka Samorządu Studentów;
- dr hab. Krzysztof Turzyński, prof. ucz. – Wydział Fizyki;
- mgr Jolanta Urbanik – Pełnomocnik Rektora ds. realizacji Procesu Bolońskiego i organizacji nauczania języków obcych na UW;
- Jan Wieczorek – Wydział Lingwistyki Stosowanej, przedstawiciel Samorządu Studentów;
- Michał Zinowczyk – Wydział Zarządzania, przedstawiciel Samorządu Studentów.

Goście:

- mgr Andrzej Dorociuk – Biuro ds. Jakości Kształcenia, protokolant;
- mgr Michał Goszczyński – Biuro ds. Jakości Kształcenia;
- mgr Agata Wroczyńska – Kierownik Biura ds. Jakości Kształcenia.

UNIwersYTET WARszAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

Nieobecni:

- Antoni Łukasik – Kolegium Międzydziedzinowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych, przedstawiciel Samorządu Studentów;
- mgr Michał Radek – Wydział Prawa i Administracji.

Program posiedzenia zaproponowany przez Przewodniczącą URK:

1. Sprawy bieżące.
2. Wytyczne dotyczące praktyk zawodowych.
3. Wytyczne dotyczące procedur antyplagiatowych.
4. Wytyczne w sprawie przeliczania na punkty ECTS przedmiotów związanych z zaliczaniem części programu studiów w innej uczelni lub instytucji oraz uznawania z nich ocen.

Przewodnicząca URK otworzyła posiedzenie o godz. 10:35.

Ad.1. Sprawy bieżące

Przewodnicząca poinformowała, że problematyka oświadczeń związanych z przeprowadzeniem badań naukowych z poszanowaniem zasad etyki, składanych przez autora pracy dyplomowej i kierującego pracą dyplomową na Uniwersytecie Warszawskim (uchwała nr 9 URK) będzie uregulowana zarządzeniem Rektora. Przed podpisaniem Zarządzenia JM Rektor z pewnością weźmie pod uwagę wszystkie głosy, propozycje i uwagi, które zostały zgłoszone w trakcie i po zakończeniu głosowania nad treścią uchwały nr 9.

Następnie nawiązała do zarządzenia nr 105 Rektora UW z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zagrożenia zakażeniami wirusem SARS-COV-2 informując, że po 24 maja br., praca na uczelni będzie stopniowo przywracana, z zachowaniem wszelkich zaleceń sanitarnych PIP i GIS. Wytyczne w tym zakresie będą jeszcze doprecyzowywane, aby sprostować ewentualne nieścisłości.

W odpowiedzi na pytanie K. Lebnickiego, poinformowała, że posiedzenia ciała kolegialnych nadal będą się odbywały w trybie zdalnym.

A. Wroczyńska poinformowała o przekazaniu trzech wniosków o utworzenie nowych kierunków studiów (z Wydziału Polonistyki i z Wydziału Artes Liberales), spełniających wszelkie wymagania pod względem formalnym i poprosiła o powołanie recenzentów.

UNIwersYTET WARszAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

B. Fatyga poinformowała o toczących się pracach w zespole ds. ewaluacji zajęć (wspólnie z osobami z PEJK pod przewodnictwem M. Jasińskiego), których efektem będzie projekt nowej ankiety ewaluacyjnej (planowany prawdopodobny termin przedstawienia materiału do dyskusji URK – 8 czerwca). W pracach został wykorzystany materiał przygotowany przez „podstolik”, którego zadaniem było zidentyfikowanie obszarów ankietowania. Podczas prac koniecznym okazało się nawiązanie do działań, jakie powinny zostać podjęte po przeprowadzeniu ewaluacji. Określenie takich działań stanowi zadanie innego zespołu. Członkowie URK uznali, że wskazana jest wymiana/przekazanie wypracowanych wniosków między zespołami.

Przewodnicząca zdecydowała, że dalsza dyskusja na ten temat będzie możliwa po przygotowaniu projektu ankiety.

K. Turzyński przedstawił ustalenia z posiedzeń „podstolika” pracującego nad zakresem propozycji pytań wspólnych do ankiety (dokument dostępny na wspólnym dysku). Punktem wyjścia w dyskusji było ustalenie, że zostaną określone 3 obowiązkowe obszary ankietowania, które każda rada dydaktyczna będzie musiała zastosować w swoim wewnętrznym systemie zapewnienia jakości (obejmującym proces ewaluacji zajęć). Założono, że zostanie przygotowana wzorcowa ankieta (we współpracy URK i PEJK), z której rada dydaktyczna będzie mogła skorzystać lub zdecydować się na badanie danego obszaru w ustalony przez siebie sposób i z ustalonymi przez siebie pytaniami.

Przewodnicząca zapewniła, że poszczególne jednostki będą mogły kontynuować proces ewaluacji zajęć dydaktycznych, wykorzystując swoje dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie. Dodała również, że URK powinna pracować nad generalnymi ustaleniami i rozwiązaniami, które powinny być podobne na całym Uniwersytecie oraz standardami, do których mogą się odnieść studenci (niezależnie od jednostki organizującej proces kształcenia i kierunku studiów), przy zachowaniu różnorodności, autonomiczności w poszczególnych jednostkach UW.

Odpowiadając na pytanie N. Greniewskiej poinformowała, że wytyczne w sprawie egzaminów i zaliczeń zajęć oraz organizacji kształcenia doktorantów powstaną po 26 maja 2020 r., po spotkaniach z dyrektorami szkół doktorskich i kierownikami studiów doktoranckich oraz weryfikacji rzeczywistej sytuacji i ustaleniu zakresu procedowania. Wydaje się, że w odróżnieniu od studentów, sytuacja doktorantów jest bardziej zróżnicowana i wymaga większego zindywidualizowania.

Ad.2. Wytyczne dotyczące praktyk zawodowych

Przewodnicząca poprosiła o zreferowanie przygotowanego dokumentu i zaprezentowanie ustaleń zespołu, który zajmował się problematyką praktyk zawodowych.

Głos zabrała A. Janiak-Jasińska. Omawiając prace nad dokumentem, zwróciła uwagę na sytuację na UW w zakresie realizacji praktyk i zidentyfikowane z nią problemy, m.in.:

- 1) skostniałe formy organizacyjne i opór przed ich zmianą;
- 2) brak standardów dla całego UW;
- 3) różnorodność – opisywanych w programach studiów – zasad odbywania praktyk (szczegółowy opis lub kilku zdaniowa informacja). Taka sytuacja mogła być skutkiem braku jasnej definicji pojęcia „zasad odbywania praktyk”;
- 4) kwestię oceny z praktyk (regulowana również w różny sposób w programach studiów);
- 5) brak jasnych informacji o sposobach weryfikacji efektów uczenia się zdefiniowanych dla praktyk zawodowych;
- 6) interpretację (dokonana przez PKA) zapisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dotyczących praktyk, wskazującą na brak możliwości zaliczania praktyk zawodowych na podstawie pracy zawodowej (w tym własnej działalności gospodarczej);
- 7) formy zawieranych umów w sprawie realizacji praktyk – długoterminowe vs krótkoterminowe, instytucjonalne (zbiorowe), zawierane przez UW vs zbiorowe zawierane przez poszczególne jednostki i indywidualne, zawierane samodzielnie przez studentów;
- 8) rozproszoną wiedza (lub jej brak) na temat umów zawieranych lokalnie, w jednostkach;
- 9) brak jednej wspólnej bazy zawierającej informacje o zawartych umowach;
- 10) wskazane przez zespół zapisy dotyczące zasad praktyk zawodowych, które znalazły się w niektórych programach studiów (np. możliwość zaliczania praktyk przez opiekuna praktyk) i które – według zespołu – mogą być sprzeczne z Regulaminem Studiów na Uniwersytecie Warszawskim.

A. Janiak-Jasińska przedstawiła wnioski do dyskusji wynikające z pracy nad dokumentem:

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

- 1) możliwości wyegzekwowania od rad dydaktycznych „uporządkowania” kwestii dotyczących praktyk (pomimo już uchwalonych programów studiów) lub wypracowania dodatkowych dokumentów np. opracowania Regulaminu praktyk, zapewniającego jednolitość nazw, definicji i zapisów na każdym kierunku studiów i w każdym programie studiów;
- 2) wskazanie przez URK definicji „zasad odbywania praktyk”, „opiekuna praktyk”;
- 3) wypracowanie przez URK takiej interpretacji/definicji „zasad odbywania praktyk”, która będzie pomocna i będzie służyła poszczególnym kierunkom studiów podczas procesu oceny programowej PKA. A. Janiak-Jasińska poinformowała o przygotowaniu we współpracy z prawnikami UW, odpowiedzi na interpretację PKA w sprawie braku możliwości zaliczania praktyk na podstawie pracy zawodowej studenta (mianowicie przyjęcia rozwiązania, że skoro ustawa, a za nią rozporządzenie MNiSW, nakłada obowiązek określania w programach studiów zasad odbywania praktyk, to zapis w tych zasadach, że można praktyki zaliczyć na podstawie działalności gospodarczej bądź pracy zawodowej umożliwi taki sposób zaliczania praktyk. Jeżeli natomiast w programie studiów nie będzie takiego zapisu „wprost”, to nie będzie można tego robić);
- 4) zbudowanie w Biurze Karier bazy informacji o zawieranych umowach dotyczących realizacji praktyk;
- 5) cykliczne przygotowywanie przez rady dydaktyczne wykazu instytucji rekomendowanych do odbycia praktyk zawodowych.

W dalszej dyskusji, w której udział wzięli Przewodnicząca URK, J. Godlewska-Szyrkowa, G. Karasiewicz, A. Janiak-Jasińska, A. Wroczyńska, K. Lebnicki, K. Turzyński, M. Markowska, J. Urbanik, poruszono m.in. kwestie:

- 1) realizacji praktyk z perspektywy „masowego” wydziału (jednostki dydaktycznej), na którym praktyki zawodowe – z uwagi na specyfikę kierunku studiów – odbywają się przede wszystkim na podstawie pracy zawodowej i umów indywidualnych studentów;
- 2) braku możliwości zorganizowania przez wydział (jednostkę dydaktyczną) praktyk dla dużej („masowej”) liczby studentów;
- 3) nierealności zaliczania praktyk przez KJD na wydziałach „masowych”;
- 4) zmiany charakteru działania PKA z konsultingowego, wspierającego uczelnie, na typowo urzędniczy, skrupulatnie egzekwujący literę prawa – przyjęta interpretacja w sprawie praktyk stanowi zaprzeczenie idei LLL (*long life learning*) i LWL (*life wide learning*);
- 5) realizacji praktyk zawodowych na podstawie umów zawieranych przez UW/jednostki/studentów z instytucjami vs realizacja praktyk poprzez pracę zawodową (w tym własną działalność gospodarczą). Obydwie formy powinny prowadzić

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

do zdobycia tych samych, zdefiniowanych dla poszczególnych kierunków, efektów/kompetencji;

6) konieczności wypracowania jasnych zasad mówiących m.in. o sposobie zaliczenia praktyk (pozwolą one na zaliczanie praktyk na podstawie pracy zawodowej, pod warunkiem ich właściwego zweryfikowania i udokumentowania);

7) przyjęcia programów studiów (przyjęte uchwałą Senatu w dniu 8 maja 2019 r.) przed uchwaleniem Regulaminu Studiów (19 czerwca 2019 r.). W rezultacie, pewne zapisy w programach studiów, mogły stać się sprzeczne z Regulaminem Studiów;

8) braku przyjętej definicji praktyk zawodowych na kierunkach praktycznych;

9) braku przepisów regulujących wymiar tygodniowy praktyk zawodowych na kierunkach o profilu ogólnoakademickim (umożliwia to pewną swobodę radom dydaktycznym w jego określaniu w zależności od specyfiki kierunku);

10) oceniania praktyk zawodowych (zaliczenie bez oceny); przypomnieć jednak należy § 34 Regulaminu Studiów;

11) trudności oceniania ze względu na brak możliwości kontrolowania środowiska pracy poza uczelnią oraz różny „pakiet” doświadczeń i uzyskanych przez studenta kompetencji praktycznych;

12) niejasności/trudności z zaliczeniem praktyk w przypadku odwołania się studenta od oceny i konieczności przeprowadzenia procedury komisyjnego zaliczenia praktyk;

13) możliwości weryfikowania wiedzy/umiejętności studenta nabytych podczas praktyk zawodowych oraz różnorodność form rozliczania praktyk; Postulowano ustalenie kryteriów (w odniesieniu do danej dyscypliny nauki) pomocne w ocenie efektów odbytych praktyk;

14) konieczności dostosowywania wytycznych w sprawie praktyk do realnych celów ustalonych i realizowanych na poziomie jednostek UW;

15) możliwości (ale także trudności) ewentualnego podziału pomiędzy profil praktyczny i ogólnoakademicki;

17) potrzeby określenia przez rady dydaktyczne oczekiwań w związku z realizacją praktyk na poszczególnych kierunkach studiów.

Konkludując, Przewodnicząca stwierdziła, że URK powinna podążać w kierunku odpowiedniego ujednoczenia kwestii związanych z weryfikowaniem i dokumentowaniem odbywanych praktyk zawodowych (niezależnie od formy ich odbywania). Będzie to pomocne we właściwym potwierdzeniu osiągnięcia założonych efektów uczenia się.

Intencją URK jest, żeby zasady odbywania praktyk mogły uwzględniać efekty uzyskiwane poprzez różne formy realizacji praktyk (nie tylko poprzez praktyki

zorganizowane przez uczelnię). Pamiętać należy o tym, że realizując praktyki na podstawie pracy zawodowej, student rzeczywiście powinien zdobywać takie efekty/kompetencje, jakie są zdefiniowane dla pozostałych studentów i zapisane w sylabusie praktyk.

Wydaje się, że URK powinna spojrzeć na problem praktyk z perspektywy programów studiów uchwalonych przez Senat oraz – sformułowanych w tych programach – zasad odbywania praktyk. Zasady te powinny być ustalone przez rady dydaktyczne. URK powinna rekomendować zagadnienia, które powinny zostać w tych zasadach uwzględnione, ale w kompetencji rady dydaktycznej leży określenie szczegółów (odnoszących się do rekomendacji) i definicji, jaką funkcję pełni w danym programie praktyka (może się okazać, że w każdym nieco inną).

URK formułuje zatem ramowe wytyczne a rady dydaktyczne przygotowują szczegółowe zasady odbywania praktyk w swoich obszarach / dokumentach i są odpowiedzialne za ich wdrożenie.

Zespół A. Janiak-Jasińskiej uwzględni w dalszej pracy, uwagi i konsensus osiągnięty w dyskusji na temat praktyk. Uzupełniony dokument zostanie udostępniony na wspólnym dysku i omówiony na najbliższym spotkaniu. Termin uchwalenia wytycznych – czerwiec br.

Ad.3. Wytyczne dotyczące procedur antyplagiatowych

Referująca zagadnienie S. Kulczyk podsumowała dotychczasowe działania związane z wypracowaniem wytycznych związanych z procedurami antyplagiatowymi. Przypomniała dwie praktyki zgłaszania podejrzenia popełnienia plagiatu do Komisji Dyscyplinarnej:

1) zgłaszanie wszystkich sytuacji, w których zachodzi podejrzenie popełnienia plagiatu,

2) zgłaszanie tylko ewidentnych przypadków i poddała je do rozstrzygnięcia w dyskusji. W dyskusji udział wzięli: S. Kulczyk, Przewodnicząca URK, M. Markowska, K. Lebnicki, K. Turzyński, G. Karasiewicz, E. Szczęsna, N. Greniewska, M. Zinowczyk, K. Szumbarska. Poruszono kwestie:

1) potrzeby edukowania studentów w zakresie etycznego przygotowywania prac pisemnych (zgoda wszystkich biorących udział w dyskusji) i niejednakowego (często niewystarczającego) podejścia nauczycieli do problemu przekazywania studentom wiedzy w zakresie ochrony własności intelektualnej.

2) konieczności modyfikacji programu POWI;

UNIwersYTET WARszAWSKI

Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia

- 3) konieczności określenia kategorii prac pisemnych podlegających procedurze antyplagiatowej;
- 4) konieczności stworzenia dwóch ścieżek postępowania w procedurze antyplagiatowej (zarówno dla studentów, jak i doktorantów):
 - łagodniejszą – w przypadku podejrzenia plagiatu, gdzie rozstrzygającym i decydującym byłby KJD (wówczas istotnym byłoby przeprowadzanie rozmowy edukacyjno-dyscyplinującej studenta, również w obecności KJD a nie tylko prowadzącego pracę),
 - surowszą – w przypadku stwierdzenia plagiatu lub odkrycia pracy napisanej „na zamówienie” (wówczas konieczne byłoby zgłoszenie do Komisji Dyscyplinarnej);
- 5) potrzeby stworzenia kodeksu etycznego UW uwzględniającego wszystkie obszary, których to zagadnienie dotyczy, w tym zasady przygotowywania prac pisemnych.

Przewodnicząca URK stwierdziła, że kluczowym wydaje się określenie przez rady dydaktyczne kategorii prac pisemnych (roczne, zaliczające przedmiot itd.), które będą podlegały działaniom antyplagiatowym. Istotną wydaje się też konieczność weryfikacji wysokiego wskaźnika plagiatu wynikającego z badania pracy programem antyplagiatowym (czy wynika z charakteru samej pracy i zastosowanej liczby cytatów źródłowych, czy też innych, w tym nieetycznych zachowań). Być może należałoby zawrzeć w programach studiów, przedmiot/warsztat, który dotyczyłby w odniesieniu do konkretnej dyscypliny specyfikę prac powstających w obrębie tej dyscypliny (np. na czym polega etyczne pisanie/przygotowywanie pracy i właściwe użycie cytatów).

Jako rekomendacje URK przyjmuje też dwie ścieżki w postępowaniu antyplagiatowym:

- 1) edukacyjno-wychowawczą (dającą prawo studentowi do składania wyjaśnień przed KJD, który następnie rozstrzygnie o dalszej formie działania),
- 2) dyscyplinarną (procedowaną przez Komisję Dyscyplinarną).

Wydaje się natomiast, że wypracowanie standardów etycznych będzie dłuższym procesem, wymagającym szerszych konsultacji. URK będzie tylko jednym z podmiotów uczestniczących w tym procesie.

S. Kulczyk została poproszona o przeredagowanie niektórych punktów dokumentu, zgodnie z wnioskami z dyskusji.

Ad. 4. Wytyczne w sprawie przeliczania na punkty ECTS przedmiotów związanych z zaliczaniem części programu studiów w innej uczelni lub instytucji oraz uznawania z nich ocen

Przewodnicząca oddała głos N. Greniewskiej, która zwróciła uwagę na brak punktów ECTS we wszystkich programach szkół doktorskich, co uniemożliwia doktorantom wzięcie udziału w wymianie między uczelniami i skorzystania z programu mobilności. Poprosiła zatem o odpowiednie uzupełnienie zapisów w dokumencie, aby stworzyć taką możliwość również doktorantom.

K. Turzyński wskazał na kompetencje koordynatora ds. mobilności oraz kompetencje KJD, które są jasno określone w Regulaminie Studiów. Zwrócił też uwagę, że w Regulaminie Studiów nie ma zdefiniowanego pojęcia koordynator ds. ECTS, w związku z czym, nie ma możliwości „uppełnomocnienia” nieistniejącej osoby, do wykonywania czynności w imieniu KJD. Zgodnie z Regulaminem Studiów, koordynator ds. mobilności nie ma obowiązku być nauczycielem akademickim. Prowadzi to do sytuacji, w której etap studiów może być zaliczany przez osobę niebędącą nauczycielem akademickim, co wydaje się mocno niestosowne.

Przewodnicząca oznajmiła, że przy tworzeniu Regulaminu Studiów jednym z postulatów było, aby koordynatorem mobilności mogła być osoba niebędąca nauczycielem akademickim. Wynikało to z dobrej praktyki istniejącej w niektórych jednostkach (niekiedy funkcję tę sprawują osoby zatrudnione w administracji, biegłe w procedurach).

Następnie oznajmiła, że dyskusja nad dokumentem odbędzie się w trybie zdalnym i poprosiła, J. Urbanik, o krótkie przedstawienie głównych refleksji towarzyszących tworzeniu obecnej wersji dokumentu.

Po wysłuchaniu wypowiedzi J. Urbanik, Przewodnicząca URK poinformowała, że następne posiedzenie online planowane jest 8 czerwca br.

Przewodnicząca URK zamknęła posiedzenie o godz. 13:45.